



К'ьтеба Әстәр

Пешготын

К'ьтеба Әстәре дьдә к'ьфше кә чава т'эмамийа мьләте щьһу жь қыр'кьрьне һатә хьлазкьрьне. Әва сәрһатийа бәри буйина Иса қөр'на 5-да қә-вьмийә. We һынге императорийа Фарьс у Мәд-йанийа сәрверийа т'эмамийа Р'оһьлата Незик дькьр, жь һындьстане гьрти һ'эта Африкайе. Гава Фарьса сәрверийа императорийа Бабилоне сала 539 (бәри буйина Иса) һьлданә дәсте хвә, һынге вана изьн да ван щьһуйед кә алийе Бабилонедә һесир һатьбунә бьрьне, кә вәгәр'ьнә вәлате хвә. Ле гәлә щьһуйа әв мәщәл жь дәсте хвә кьрын вә-нәгәр'ийан, әв щийед хвәда жь Фьльстине дәр бәлабуйи к'омәлед щьһутийеда ман. Ле чьмки



K'itêba Ester

Pêşgotin

K'itêba Esterê dide k'ifşê ku çawa t'emamîya milletê cihû ji qir'kirinê hate xilazkirinê. Eva serhatîya berî bûyîna Îsa qur'na 5-da qewimîye. Wê hingê împêratorîya Faris û Medyanîya serwêrîya t'emamîya R'ohilata Nêzîk dikir, ji Hindistanê girtî h'eta Afrîkayê. Gava Farisa serwêrîya împêratorîya Babîlonê sala 539 (berî bûyîna Îsa) hildane destê xwe, hingê wana îzin da wan cihûyêd ku alîyê Babîlonêda hêsîr hatibûne birinê, ku vege'rine welatê xwe. Lê gele cihûya ev mecal ji destê xwe kiran veneger'îyan, ew cîyêd xweda ji Filistî-nê der belabûyî k'omelêd cihûtîyêda man. Lê çimkî

щһу алийе һ'әбандьн у ә'дәтед хвәва гәләки жь мьләтед дор-бәред хвә фьрқи дьбун, әв йәк дьбу сәбәб әв ль бәр ч'ә'ве мьләта р'әш дьбун у ванр'а дьбунә дьжмьн. Әв дьжмьнайи ашкәла нава һамане вәзире п'адше Фарьса у Мордок'ай щһуйе қөльхк'арда к'ьфш дьбә. ² Әстәра қизапа Мордок'ай, кө щийе ханьма п'адше Фарьстане дьгьрә, әв йәка дьдә к'ьфше кө Хвәде чава, щь-мә'та хвә жь тәнгасийа һ'әта бәр дәре мьрьне жи хьлаз дькә. Тьштәки ә'щәбмайи йә, кө кани-йа ве текста ибранида қәт щарәке р'асти наве Хвәде найен у һәләқәтийа ви ве сәрһатийеда ашкәла надә к'ьфше. Ле йе кө ве к'ьтебе к'ур дьхунә те дәрдьхә, кө әв сәрһатийа қәвьми һә-ма өса нә бь сәре хвә буйә. Р'асти Йе һәри Зор, Хөдан щьмә'та хвә бь дәсте мәрьва, ава готи Әстәре, Мордок'ай у п'адше Фарьстане хьлаз дь-кә, к'ижан кө кьрьнә ль сәр ван қөльха, кө шешь-ра ви биньн сери. ³ Хьлазийе әв гәфа кө щһуйа хварьн, әв щһуйар'а бу сәрк'әтьна сәр дьжмь-нед хвә. Әв сәрк'әтьн к'ьфш кьрьн у нав кьрьн, щәжьна «Пурим», кө щһу һ'әта ньһа жи ве щә-жьне дькьн. Ве щәжьнеда щһу ве к'ьтебе дьху-ньн у фькьред һаманнә хьраб у ә'р'нафийа Әс-тәре бир тиньн.

cihû alîyê h'ebandin û e'detêd xweva gelekî ji miletêd dor-berêd xwe firqî dibûn, ev yek dibû sebeb ew li ber ç'e'vê mileta r'eş dibûn û wanr'a dibûne dijmin. Ev dijminayî aşkela nava Hamanê wezîrê p'adşê Farisa û Mordok'ay cihûyê qulixk'arda k'ifş dibe. ²Estera qîzapa Mordok'ay, ku cîyê xanima p'adşê Faristanê digire, ev yeka dide k'ifşê ku Xwedê çawa, cime'ta xwe ji tengasiya h'eta ber derê mirinê jî xilaz dike. Tiştêkî e'cêbmayî ye, ku kanîya vê têksta îbranîda qet carekê r'astî navê Xwedê nayên û heleqetîya wî vê serhatîyêda aşkela nade k'ifşê. Lê yê ku vê k'itêbê k'ûr dixûne tê derdixe, ku ev serhatîya qewimî hema usa ne bi serê xwe bûye. R'astî Yê Herî Zor, Xudan cime'ta xwe bi destê meriva, awa gotî Esterê, Mordok'ay û p'adşê Faristanê xilaz dike, k'îjan ku kirine li ser wan qulixa, ku şewira wî bînin sêrî. ³Xilazîyê ew gefa ku cihûya xwarin, ew cihûyar'a bû serk'etina ser dijminêd xwe. Ev serk'etin k'ifş kirin û nav kirin, cejina «Pûrîm», ku cihû h'eta niha jî vê cejinê dikin. Vê cejinêda cihû vê k'itêbê dixûnin û fikirêd Hamanne xirab û e'r'nafîya Esterê bîr tînin.

1

*Дэвлэмэндтийа п'адше у нэгөһдарийа
к'өлфөта ши*

¹Р'ожед Аһ'ашверош п'адшада, к'ижани кө жь һындьстане гьрти һ'эта Этйупийае ль сэр сэд у бист һ'эфт қэза п'адшати дькьр. ²We һынге, гава Аһ'ашверош п'адша ль Суса қэсьрда ль сэр т'эхте п'адшатийа хвә р'унышьтбу, ³әви сала п'адшати-йа хвәйә сьсийа, мэсрэфәк бона һ'әму вәзир-вә-к'илед хвә дани, сэрәкәскәред Фарьстане у Мәд-йа, өса жи ә'сылзадә у сәрверед қэзайед бьн дәс-тийа вида т'әгльфкьри бун. ⁴Әви һынге гәләки дьреж, ава готи сәдһ'әйште р'ожи дәвләмәндти-йа п'адшатийа хвә у р'умәта мәзынайийа хвә да к'ьфше. ⁵Гава әв р'ож дәрбаз бун, ве щаре жи әви гази һ'әму мәрвевед Суса қэсьр кьр, жь мәзына гьр-ти һ'эта бьч'ука, бона ван һ'эфт р'ожа мэсрәф һ'әвша бахче һәрәма п'адшеда дани. ⁶П'әр'дед сьпийә жь пәмбу, қәдәке жь р'исе ширк, бь бәне соре гәвәз у к'ьтане вәгьрти һәввакьри авити хә-лақед зив у стунед мәрмәрва дардакьри бун. У т'әхт-бәрп'алед зер' у зив жи данибунә һ'әвша кө бь сәлед кәвьрийә к'әск, мәрмәре сьпи, сәдәфи у мәрмәре р'әнг-р'әнгива нәқьшанди бу. ⁷Дәрданед

1

Dewlemendtîya p'adşê û neguhdarîya k'ulfeta wî

¹R'ojêd Ah'aşwêroş p'adşada, k'îjanî ku ji Hindistanê girtî h'eta Etyûpiyayê li ser sed û bîst h'eft qeza p'adşatî dikir. ²Wê hingê, gava Ah'aşwêroş p'adşa li Sûsa qesirda li ser t'extê p'adşatîya xwe r'ûniştibû, ³ewî sala p'adşatîya xweye sisîya, mesrefek bona h'emû wezîr-wek'îlêd xwe danî, serekeskerêd Faristanê û Medya, usa jî e'silzade û serwêrêd qezayêd bin destîya wîda t'eglifkirî bûn. ⁴Ewî hingê gelekî dirêj, awa gotî sedh'eyştê r'ojî dewlemendtîya p'adşatîya xwe û r'ûmeta mezinayîya xwe da k'ifşê. ⁵Gava ew r'oj derbaz bûn, vê carê jî ewî gazî h'emû merivêd Sûsa qesir kir, ji mezina girtî h'eta biç'ûka, bona wan h'eft r'oja mesref h'ewşa baxçê herema p'adşêda danî. ⁶P'er'dêd sipîye ji pembû, qedekê ji r'îsê şîrk, bi benê sorê gevez û k'itanê vegirtî hev-vakirî avîtî xelaqêd zîv û stûnêd mermerva dardakirî bûn. ⁷Û t'ext-berp'alêd zêr' û zîv jî danîbûne h'ewşa ku bi selêd kevirîye k'esk, mermerê sipî, sedefî û mermerê r'eng-r'engîva neqîşandî bû. ⁷Derdanêd

зер'да у щур'э-щур'э дэрданада тышт дьданэ вэ-хварьне. Шэрава п'адше пьр' бу, вэкэ мэр'дани-йа ви. ⁸Һэр кэс аза бу вэхварьнеда у т'ө кэс һ'эв-ще вэхварьне нэдьма, чьмки п'адше э'мьри һ'эму бэрпърсийаред мала хвэ кьрбу, кө эв дьле һэр кэсир'а һэр'ьн. ⁹Вашт'и ханьме жи бона к'олфэ-та мэсрэф мала Аһ'ашверош п'адшада дани.

¹⁰Р'ожа һ'эфта, гава дьле п'адше бь шэраве к'эф-хвэш бьбу, готэ һэр һ'эфт нэмеред бэрдэстийед хвэ Мьһуман, Бизт'а, һ'арбона, Бигт'а, Авагт'а, Зет'ар у К'арк'ас, ¹¹кө эвана Вашингт'и ханьме т'аще п'адшатийева биньнэ ль бэр п'адше, вэки бэдэ-вэтийа we нишани мьлэта, мир у бэга кэ, чьмки эв гэлэки бэдэв бу. ¹²Ле Вашингт'и ханьме нэхвэст кө т'эви нэмера бьчуйа у э'мьре п'адше бьрэданд-да, п'адша қьлқьли у жь һерса алаве да сэре ви.

¹³Һьнге п'адше готэ биланед зэмана* (чьмки п'адше шевьра хвэ ван һ'эмуя дькьр, йед кө қанун у р'асти заньбун, ¹⁴өса жи һ'эфт миред Фарьстан у Мэдийа ль щэм ви бун, К'аршьна, Шет'ар, Адамаг'а, Т'аршиш, Мэрэс, Марсьна у Мьму-к'ан, эвана р'уйе п'адше дьдитьн у ширэтк'аред п'адшейэ пешьн бун): ¹⁵«Эм ль гора қануне чь

* ^{1:13}Эв билан бь нишанед э'ршед э'змен у стэйрка һ'але зэмен те дэрдьхьстьн.

zêr'da û cûr'e-cûr'e derdanada tişt didane vexwarinê. Şerava p'adşê pir' bû, weke mer'danîya wî. ⁸ Her kes aza bû vexwarinêda û t'u kes h'ewcê vexwarinê nedima, çimkî p'adşê e'mirî h'emû berpîrsîyarêd mala xwe kiribû, ku ew dilê her kesîr'a her'in. ⁹ Waştî xanimê jî bona k'ulfeta mesref mala Ah'aş-wêroş p'adşada danî.

¹⁰ R'oja h'efta, gava dilê p'adşê bi şeravê k'êfxweş bibû, gote her h'eft nemêrêd berdestîyêd xwe Mihûman, Bîzt'a, H'arbona, Bîgt'a, Avagt'a, Zêt'ar û K'ark'as, ¹¹ ku ewana Waştî xanimê t'acê p'adşatîyêva bînine li ber p'adşê, wekî bedewetîya wê nîşanî mîleta, mîr û bega ke, çimkî ew gelekî bedew bû. ¹² Lê Waştî xanimê nexwest ku t'evî nemêra biçûya û e'mirê p'adşê biqedanda, p'adşa qilqilî û ji hêrsa alavê da serê wî.

¹³ Hingê p'adşê gote bîlanêd zemana* (çimkî p'adşê şêwira xwe wan h'emûya dikir, yêd ku qanûn û r'astî zanibûn, ¹⁴ usa jî h'eft mîrêd Faristan û Medîya li cem wî bûn, K'arşina, Şêt'ar, Adamat'a, T'arşîş, Meres, Marsina û Mimûk'an, evana r'ûyê p'adşê didîtin û şîretk'arêd p'adşêye pêşin bûn): ¹⁵ «Em li gora qanûnê çi

* 1:13 Ev bîlan bi nîşanêd e'rşêd e'zmên û steyrka h'alê zemên tê derdixistin.

гэрэке һындава Вашт'и ханьмеда бькьн, кө эве э'мьре Аһ'ашверош п'адша кө бь нэмера ль we һатьбу э'мьркьрыне нэқэданд?»¹⁶ һынге Мьмук'ан ль бэр п'адше у мира гот: «Вашт'и ханьме нэ кө т'эне ль бэр п'адше шашити те бэр'да йэ, ле ль бэр мир-бэга у т'эмамийа ван мьлэтед қэзайед Аһ'ашверош п'адшада.¹⁷ Чьмки кьра ханьме we ль нава һ'эму к'олфэтда бэла бэ, эве жи гөр'а мере хвэ нэкьн у бежьн: «Аһ'ашверош п'адша э'мьр кьр кө Вашт'и ханьме биньнэ ль щэм ви, ле эw нэ чу». ¹⁸ Иро кьре ханьме кө быгьһижэ гөһе к'олфэтед Фарьсийа у Мэдийанийа, эве жи өса щаба п'адше у мира бьдьн у һынге we гэлэк р'у-р'эши у бет'ьфақи бьбэ. ¹⁹ һэгэр эв йэк ль п'адше хвэш те, бьра жь ви қьрарэк дэре, ль нава қану-нед Фарьс у Мэдийанийада бе ньвисаре, бона кө эw нэйе гөһастьне, кө Вашт'и иди т'ө щар нэйе ль бэр Аһ'ашверош п'адша нэсэкьнэ у п'адша ханьмти-йа we бьдэ к'олфэтэкэ жь we қэнцтър. ²⁰ У гава эв э'мьре п'адше ль нава һ'эму п'адшатийа вида бе бьһистьне, кө п'ьр' мэзьнэ, һынге һ'эму к'олфэте жи қэдыре мере хвэ бьгьрын һэгэр эw фэқир бэ йан дэwлэмэнд бэ». ²¹ Эв готьна ль п'адше у мира хвэш һат у п'адше ль гора готьна Мьмук'ан кьр. ²² У һынге нэ'мэ т'эмамийа қэзайед п'адшер'а һатьнэ шандьне, ль гора ньвисара һэр қэзайе у

gerekê hindava Waştî xanimêda bikin, ku ewê e'mirê Ah'aşwêroş p'adşa ku bi nemêra li wê hatibû e'mirkirinê neqedand?» ¹⁶ Hingê Mimûk'an li ber p'adşê û mîra got: «Waştî xanimê ne ku t'enê li ber p'adşê şaşîti tê ber'da ye, lê li ber mîr-bega û t'ema-mîya wan miletêd qezayêd Ah'aşwêroş p'adşada. ¹⁷ Çimkî kira xanimê wê li nava h'emû k'ulfetda bela be, ewê jî gur'a mêrê xwe nekin û bêjin: «Ah'aşwêroş p'adşa e'mir kir ku Waştî xanimê bînine li cem wî, lê ew ne çû». ¹⁸ Îro kirê xanimê ku bigihîje guhê k'ulfetêd Farisîya û Medyanîya, ewê jî usa caba p'adşê û mîra bidin û hingê wê gelek r'ûr'eşî û bêti-faqî bibe. ¹⁹ Heger ev yek li p'adşê xweş tê, bira ji wî qirarek derê, li nava qanûnêd Faris û Medyanîyada bê nivîsarê, bona ku ew neyê guhastinê, ku Waştî îdî t'u car neyê li ber Ah'aşwêroş p'adşa neskine û p'adşa xanimtîya wê bide k'ulfeteke ji wê qentir. ²⁰ Ê gava ev e'mirê p'adşê li nava h'emû p'adşatîya wîda bê bihîstinê, ku p'ir' mezine, hingê h'emû k'ulfetê jî qedirê mêrê xwe bigirin heger ew feqîr be yan dewlemend be». ²¹ Ev gotina li p'adşê û mîra xweş hat û p'adşê li gora gotina Mimûk'an kir. ²² Ê hingê ne'me t'emamîya qezayêd p'adşêr'a hatine şandinê, li gora nivîsara her qezayê û

ль гора зьмане һәр щьмэ'те, кө һәр кэс малхе мала хвэ бэ у бь зьмане мьлэте хвэ хэбэрдэ*.

2

Эстэр дьбэ ханьма п'адше

¹ Пэй ван йэкар'а, гава һерса Аһ'ашверош п'адша дани, эви Вашт'и ханьм, кьре we у қьрара хвэ бир ани. ² Хөламед п'адшейэ бэрдэсти готьн: «Бьра бона п'адше қизед шаһьлэ бьк'ьр у бэрбьч'э'в бенэ дэстхьстьне. ³ П'адша бьра ль нава қэзайед п'адшатийа хвэда сэрвера к'ьфш кэ, кө һ'эму қизед шаһьлэ бьк'ьр у бэрбьч'э'в т'опи мала к'өлфэтайэ ль Суса қэсьрда кьн, бьн сэ'витийа һегайе нэмере п'адше у шабдаре к'өлфэт, ванр'а тыштед бона шушт'ьн-вэшушт'ьне бенэ дайин. ⁴ Ђьнге к'ижан қиза кө п'адша бэгэм кэ, бьра эв бьбэ ханьма п'адше, дэвса Вашт'и ханьме». Эв готьна ль п'адше хвэш һат у өса жи кьр.

⁵ Ль Суса қэсьрда мэрвэки щьһу дьма, наве ви Мордок'ай бу, көр'е Йаире, Шимийе, Кисе жь бэрэка Бьнйаминийа. ⁶ Эва жь Оршэлиме т'эви ван һесир һатьбу анине, к'ижан кө Нэбукэднэсэр

* 1:22 һа жи те фэ'мкьрьне: «...Кө эв йэк нава һәр мьлэтида бь зьмане ван бе э'лэмкьрьне».

li gora zimanê her cime'tê, ku her kes malxê mala xwe be û bi zimanê miletê xwe xeberde*.

2

Ester dibe xanima p'adşê

¹ Pey van yekar'a, gava hêrsa Ah'aşwêroş p'adşa danî, ewî Waşt'î xanim, kirê wê û qirara xwe bîr anî. ² Xulamêd p'adşeye berdestî gotin: «Bira bona p'adşê qîzêd cahile bik'ir û berbiç'e'v bêne destxistinê. ³ P'adşa bira li nava qezayêd p'adşatîya xweda serwêra k'ifş ke, ku h'emû qîzêd cahile bik'ir û berbiç'e'v t'opî mala k'ulfetaye li Sûsa qesirda kin, bin se'vîtiya Hêgayê nemêrê p'adşê û cabdarê k'ulfet, wanr'a tiştêd bona şuştin-veşuştinê bêne dayîn. ⁴ Hingê k'îjan qîza ku p'adşa begem ke, bira ew bibe xanima p'adşê, dewsa Waşt'î xanimê». Ev gotina li p'adşê xweş hat û usa jî kir.

⁵ Li Sûsa qesirda merivekî cihû dima, navê wî Mordok'ay bû, kur'ê Yaîrê, Şîmîyê, Kîsê ji bereka Binyamînîya. ⁶ Eva ji Orşelîmê t'evî wan hêsîr hatibû anînê, k'îjan ku Nebûkedneser

* 1:22 Ha jî tê fe'mkirinê: «...Ku ev yek nava her miletîda bi zimanê wan bê e'lemkirinê».

п'адше Бабилоне, т'әви Йәхонийа п'адше Щьһуда һесир анибун. ⁷Әви қизапа хwә һадаса хwәй дькър, кӧ дьготьне Әстәр, чьмки нә баве we һәбу нә жи дийа we. Әw қизькә бәдәw у бәжьн-баледа хасә-хәwan бу, пәй мьрна де у баве wer'a Мордок'ай әw чаwa қиз жь хwәр'a хwәй дькър. ⁸У гава сальхе қрара п'адше һатә бьһистьне у ль Суса қәсърда гәләк қиз щьвийанә бьн сә'витийа һегай. һьнге Әстәр жи мала п'адшеда һатә қәбулкърьне, бьн сә'витийа һегай бәрпърсийаре жьна. ⁹Һегай қизьк бәгәм кър у әwe ль бәр wi к'әрәм дит у әwi пер'a-пер'a һәр тьштед п'ара weйә шуштьн-вәшуштьне хварьнева, өса жи һ'әфт қизед щарийә мала п'адшеда, к'ижан кӧ wer'a дьк'әтьн данә we у әw т'әви wan щарийа щигӧһастә мала к'ӧлфәтәйә щийе һәри қәнщ. ¹⁰Әстәре мьләт у р'ьк'ьнийата хwә ә'йан нәкър, чьмки Мордок'ай т'әми дабу we, кӧ ә'йан нәкә. ¹¹Мордок'ай һәр р'ож дора мала к'ӧлфәтә дьчу-дьһат, wәки һаш жь сьһ'әт-қәват у һ'ал-һ'әwале Әстәре һәбә.

¹²Гава wәде һәр қизе дьһат кӧ әw бьк'әта щәм Аһ'ашwерош п'адша, гәрәке әw әдәте донздәһ мәһед к'ӧлфәт һазьрбунер'a дәрбаз буйа, шәш мәһа бь р'уне зьмьре у шәш мәһа жи бь р'уне бинхwәш бьһата мәлһ'әмкърьне у өса жи бь ду-дәрманед майин, ¹³қизьк һьнге дьк'әтә щәм п'адше, чь кӧ

p'adşê Babîlonê, t'evî Yexonîya p'adşê Cihûda hêsîr anîbûn. ⁷ Evî qîzapa xwe Hadasa xwey dikir, ku digotinê Ester, çimkî ne bavê wê hebû ne jî dîya wê. Ew qîzike bedew û bejin-balêda xase-xewan bû, pey mirina dê û bavê wê'r'a Mordok'ay ew çawa qîz ji xwer'a xwey dikir. ⁸ Û gava salixê qirara p'adşê hate bihîstinê û li Sûsa qesirda gelek qîz civîyane bin se'vîtîya Hêgay. Hingê Ester jî mala p'adşêda hate qebûlîkirinê, bin se'vîtîya Hêgay berpîrsîyarê jina. ⁹ Hêgay qîzik begem kir û ewê li ber wî k'erem dît û ewî pê'r'a-pê'r'a her tiştêd p'ara wêye şûştin-ve-şûştinê xwarinêva, usa jî h'eft qîzêd carîye mala p'adşêda, k'îjan ku wê'r'a dik'etin dane wê û ew t'evî wan carîya cîguhaste mala k'ulfetaye cîyê herî qenc. ¹⁰ Esterê millet û r'ik'inyata xwe e'yan nekir, çimkî Mordok'ay t'emî dabû wê, ku e'yan neke. ¹¹ Mordok'ay her r'oj dora mala k'ulfeta diçû-dihat, wekî haş ji sih'et-qewat û h'al-h'ewalê Esterê hebe.

¹² Gava we'dê her qîzê dihat ku ew bik'eta cem Ah'aşwêroş p'adşa, gerekê ew e'detê donzdeh mehêd k'ulfet hazirbûnêr'a derbaz bûya, şeş meha bi r'ûnê zimirê û şeş meha jî bi r'ûnê bînxweş bihata melh'emkirinê û usa jî bi dû-dermanêd mayîn, ¹³ qîzik hingê dik'ete cem p'adşê, çi ku

дӊле we дӊхвәст, wer'а дӊһатә дайине, бона кӧ т'әви хвә жь мала к'ӧлфәт бьбьра мала п'адше. ¹⁴Еваре әва дӊчу щәм п'адше сьбәһе зу вәдӊгәр'и-йа маләкә к'ӧлфәтайә майин, бьн сә'витийа бәр-пърсийаре к'ӧлфәта, Шаһашьгазе нәмере п'адше. Әва иди нәдӊчу щәм п'адше, һ'әта кӧ тәме п'адше нәк'ьшандайе у бь наве we гази we нәкьра. ¹⁵Гава вәхте Әстәра қиза Абихайиле апе Мордок'ай пер'а гьһишт кӧ һәр'ә щәм п'адше, йа кӧ Мордок'ай чава қиз хвәр'а хвәй кьрьбу, әва сәр готьна бәрпърсийаре к'ӧлфәта һегайе нәмере п'адшер'а дәрбаз нәбу, тьштәки башқә нәхвәст. Әстәре ль бәр ван һ'әмуйед кӧ әв дӊдитьн к'әрәм дит. ¹⁶Әстәр мәһа дәһа, ава готи мәһа Тебет'е* к'әтә щәм Аһ'ашверош п'адша, һ'әфтсалийа п'адшатийа ви-да ль мала п'адшеда һатә қәбулкьрьне. ¹⁷П'адше Әстәр жь һ'әму к'ӧлфәтед хвә зә'фтьр бәгәм кьр у әве ль бәр ви жь һ'әму қиза зә'фтьр һ'ьзкьрьн у к'әрәм дит у әви т'әще п'адшатийе дани сәре we, дәвса Вашт'ийе кьрә ханьм. ¹⁸П'адше мәсрәфәкә мәзьн бона хатьре Әстәре вәзир-вәк'ил у хӧла-мед хвәр'а дани, өса жи баре сәр қәза сьвьк кьр у вәкә мәр'данийа п'адше хәлат п'ешкеш дан.

* 2:16 Р'ожа ироин әв жь nive мәһа Дектембере дәстпедь-кә һ'әта nive мәһа Йанваре.

dilê wê dixwest, wêr'a dihate dayînê, bona ku t'evî xwe ji mala k'ulfet bibira mala p'adşê. ¹⁴ Êvarê ewa diçû cem p'adşê sibehê zû vediger'îya maleke k'ulfetaye mayîn, bin se'vîtîya berpirsîyarê k'ulfeta, Şahaşigazê nemêrê p'adşê. Ewa îdî nediçû cem p'adşê, h'eta ku temê p'adşê nek'işandayê û bi navê wê gazî wê nekira. ¹⁵ Gava wextê Estera qîza Abîxayîlê apê Mordok'ay pêr'a gihîşt ku her'e cem p'adşê, ya ku Mordok'ay çawa qîz xwer'a xwey kiribû, ewa ser gotina berpirsîyarê k'ulfeta Hêgayê nemêrê p'adşêr'a derbaz nebû, tiştêkî başqe nexwest. Esterê li ber wan h'emûyêd ku ew didîtin k'erem dît. ¹⁶ Ester meha deha, awa gotî meha Têbêt'ê* k'ete cem Ah'aşwêroş p'adşa, h'eftsaliya p'adşatîya wîda li mala p'adşêda hate qebûlkirinê. ¹⁷ P'adşê Ester ji h'emû k'ulfetêd xwe ze'ftir begem kir û ewê li ber wî ji h'emû qîza ze'ftir h'izkirin û k'erem dît û ewî t'acê p'adşatîyê danî serê wê, dewsa Waşt'îyê kire xanim. ¹⁸ P'adşê mesrefeke mezin bona xatirê Esterê wezîr-wek'il û xulamêd xwer'a danî, usa jî barê ser qeza sivik kir û weke mer'danîya p'adşê xelat p'êşkêş dan.

* 2:16 R'oja îroîn ew ji nivê meha Dêktêmbêrê destpêdike h'eta nivê meha Yanvarê.

Мордок'ай сьр'а сэрһылдане дыһ'эсэ

¹⁹ Гава щара дōда қиз щьвандьн, Мордок'ай ль бэр дэре п'адше р'унышьтбу*. ²⁰ Эстэре не мьлэт у р'ьк'ьнйата хвэ э'йан нэкьр бу, чава кō Мордок'ай т'эми дабуйе. Чьмки Эстэре не оса гōһдари-йа Мордок'ай дыкьр, чава кō нена бьн сэ'витийа вида. ²¹ Ван р'ожада гава Мордок'ай ль бэр дэре п'адше р'удьньшт, дō дэргэһван, Бигт'ан у Т'эрэш, нэмеред п'адше гэф ль п'адше хварьн у фькьрин кō дәсте хвэ ль сэр Аһ'ашшөрош п'адша бьльнд кьн. ²² Мордок'ай кō ве йэке һ'эсийа, гиһандэ гōһе Эстэр ханьме, Эстэре жи эв йэк бь наве Мордок'ай п'адшер'а гьли кьр. ²³ Эв дэнг һатэ леньһер'андьне р'аст дэрк'эт у һэр дō дэргэһван жи һатьнэ дархьс-тьне. У Бона ве қәнщийа Мордок'ай к'ьтеба бира-нина сэрһатийада ль бэр п'адше һатэ ньвисаре.

3

Шөвьра һаманэ бона қьр'а щьһуйа

¹ Пэй ван йэкар'а, Аһ'ашшөрош п'адша һамане кōр'е һамьдат'айе Агаги мэзьн у бьльнд кьр у

* ^{2:19} Дэре п'адше эв щийе бона һ'акьмтийе у щийе шө-вьра щьмэ'те бу.

Mordok'ay sir'a serhildanê dih'ese

¹⁹ Gava cara duda qîz civandin, Mordok'ay li ber derê p'adşê r'ûniştibû*. ²⁰ Esterê hê millet û r'ik'in-yata xwe e'yan nekir bû, çawa ku Mordok'ay t'emî dabûyê. Çimkî Esterê hê usa guhdarîya Mordok'ay dikir, çawa ku hêna bin se'vîtîya wîda. ²¹ Wan r'o-jada gava Mordok'ay li ber derê p'adşê r'ûdinişt, du dergehvan, Bîgt'an û T'ereş, nemêrêd p'adşê gef li p'adşê xwarin û fikirîn ku destê xwe li ser Ah'aş-wêroş p'adşa bilind kin. ²² Mordok'ay ku vê yekê h'esîya, gîhande guhê Ester xanimê, Esterê jî ev yek bi navê Mordok'ay p'adşê'r'a gilî kir. ²³ Ev deng hate lênihêr'andinê r'ast derk'et û her du dergehvan jî hatine darxistinê. Û Bona vê qencîya Mordok'ay k'itêba bîranîna serhatîyada li ber p'adşê hate nivîsarê.

3

Şêwira Hamane bona qir'a cihûya

¹ Pey van yekar'a, Ah'aşwêroş p'adşa Hamanê kur'ê Hamidat'ayê Agagî mezin û bilind kir û

* ^{2:19} Derê p'adşê ew cîyê bona h'akimtiyê û cîyê şêwira cime'tê bû.

к'өрсийа ви жь к'өрсийед мир-бәгед хвә жортър кър. ²У һ'әму хөламед п'адшейә ль бәр дәре п'адше, дәвәр'уйа дьчун у ль бәр һаман та дьбун, чьмки п'адше бона ви әв ә'мър дабу, ле Мордок'ай дәвәр'уйа нәдьчу у ль бәр ви та нәдьбу. ³Һынге хөламед п'адшейә ль бәр дәре п'адше готьнә Мордок'ай: «Чьма тө ль сәр ә'мьре п'адшер'а дәрбаз дьби?» ⁴Вана һәр р'ож wir'а дьготьн, ле бәрга тыштәки нәдьгьрт, пәйр'а әв йәк гиһандьнә һаман, кө бьзаньбьн к'а Мордок'ай ль сәр йа хвә бьминә йан на, чьмки әви ванр'а готьбу кө әв щьһу йә. ⁵Гава һаман дит, вәки Мордок'ай дәвәр'уйа начә у ль бәр ви та набә, әв нава хвәда гәләки қьлқьли. ⁶Ле wir'а шәрм бу кө т'әне дәсте хвә ль сәр Мордок'ай бьльнд кә, чьмки иди wir'а готьбун Мордок'ай жь к'ижан мьләти йә. һаман фькьри кө һ'әму щьһуйед мьләте Мордок'ай ль т'әмамия п'адшатийа Аһ'ашверошда қьр' кә.

⁷У донздәһсалийа Аһ'ашверош п'адша, мәһа йәке, аһа готи мәһа Нисанеда* ль бәр һаман бона мәрәме ви, бона р'ож у мән к'ьфшкьрьне п'ур, аһа готи п'әшк дьһатә авитьне у әв к'әтә мәһа

* 3:7 Р'ожа ироин әв жь ниве мәһа Марте дәстпедьке һ'әта ниве мәһа Апреле.

k'ursîya wî ji k'ursîyêd mîr-begêd xwe jortir kir. ² Û h'emû xulamêd p'adşêye li ber derê p'adşê, dever'ûya diçûn û li ber Haman ta dibûn, çimkî p'adşê bona wî ev e'mir dabû, lê Mordok'ay dever'ûya nedîçû û li ber wî ta nedibû. ³ Hingê xulamêd p'adşêye li ber derê p'adşê gotine Mordok'ay: «Çima tu li ser e'mirê p'adşêr'a derbaz dibî?» ⁴ Wana her r'oj wîr'a digotin, lê berga tişteki nedigirt, peyr'a ev yek gîhandine Haman, ku bizanibin k'a Mordok'ay li ser ya xwe bimîne yan na, çimkî ewî wanr'a gotibû ku ew cihû ye. ⁵ Gava Haman dît, wekî Mordok'ay dever'ûya naçe û li ber wî ta nabe, ew nava xweda gelekî qilqilî. ⁶ Lê wîr'a şerm bû ku t'enê destê xwe li ser Mordok'ay bilind ke, çimkî îdî wîr'a gotibûn Mordok'ay ji k'îjan miletî ye. Haman fikirî ku h'emû cihûyêd miletê Mordok'ay li t'emamîya p'adşatîya Ah'aşwêroşda qir' ke.

⁷ Û donzdehsalîya Ah'aşwêroş p'adşa, meha yekê, awa gotî meha Nîsanêda* li ber Haman bona meremê wî, bona r'oj û meh k'ifşkirinê p'ûr, awa gotî p'eşk dihate avîtinê û ew k'ete meha

* 3:7 R'oja îroîn ew ji nivê meha Martê destpêdikê h'eta nivê meha Aprêlê.

донздәһа, кө дьбә мәһа Адаре*. ⁸ һынге һаман готә Аһ'ашверош п'адша: «Мьлэтәк нава һ'әму мьләтед қазайед п'адшатийа тәда һәйә, нава ван мьләтада башқабуйи бәла буйә. Қанунед ван жь қанунед һ'әму мьләта башқә нә. Әвана қанунед п'адше нақәдиньн у дәст надә кө п'адша ван аһа бьһелә. ⁹Һәгәр әв йәк ль п'адше хвәш те, бьра ә'мьр дәрк'әвә, кө қыр'а ван бе анине. Әз хвәха жи, әзе дәһә һ'әзар тәланте зив** бьк'ьшиньм бьдъмә дәсте қөльхк'ара кө бькьнә хьзна п'адше». ¹⁰Һынге п'адше жь т'ьлийа хвә, гөстила хвә дәрхьст, да һамане көр'е һамьдат'айе Агагийе нәйаре щьһуйа, кө ә'мьре мьрабьли щьһуйа мор кә. ¹¹Һынге п'адше готә һаман: «Әз әви зиви жи, ви мьләти жи дьдъмә тә, тә чава дьхвази өса жи бькә». ¹²Сездәһе мәһа йәке ньвиск'аред п'адше һатьнә газикьрьне у вәк'илед п'адшер'а, һ'әму вәлийед ль сәр қазар'а, һәр ахайе ль сәр һәр мьләтир'а, һәр қазайер'а бь ньвисара ван у һәр мьләтир'а бь зьмане ван, анәгори фәрмана һаман бь наве Аһ'ашверош п'адша һатә ньвисаре у бь гөстила п'адше һатә моркьрьне. ¹³Әв ньвисар

* 3:7 Р'ожа ироин әв жь nive мәһа Феврале дәстпедьке һ'әта nive мәһа Марте.

** 3:9 «Дәһә һ'әзар тәланте зив» дькә вәкә 350 тон зив.

donzdeha, ku dibe meha Adarê*. ⁸ Hingê Haman gotte Ah'aşwêroş p'adşa: «Miletek nava h'emû miletêd qezayêd p'adşatîya teda heye, nava wan miletada başqebûyî bela bûye. Qanûnêd wan ji qanûnêd h'emû mileta başqe ne. Evana qanûnêd p'adşê naqedînin û dest nade ku p'adşa van aha bihêle. ⁹ Heger ev yek li p'adşê xweş tê, bira e'mir derk'eve, ku qir'a van bê anînê. Ez xwexa jî, ezê dehe h'ezar telantê zîv** bik'işînim bidime destê qulixk'ara ku bikine xizna p'adşê». ¹⁰ Hingê p'adşê ji t'ilîya xwe, gustîla xwe derxist, da Hamanê kur'ê Hamidat'ayê Agagîyê neyarê cihûya, ku e'mirê miqabilî cihûya mor ke. ¹¹ Hingê p'adşê gotte Haman: «Ez ewî zîvî jî, wî miletî jî didime te, tu çawa dixwazî usa jî bike». ¹² Sêzdehê meha yekê nivîsk'arêd p'adşê hatine gazîkirinê û wek'îlêd p'adşêr'a, h'emû welîyêd li ser qezar'a, her axayê li ser her miletîr'a, her qezayêr'a bi nivîsara wan û her miletîr'a bi zimanê wan, anegorî fermana Haman bi navê Ah'aşwêroş p'adşa hate nivîsarê û bi gustîla p'adşê hate morkirinê. ¹³ Ew nivîsar

* 3:7 R'oja îroîn ew ji nivê meha Fêvralê destpêdikê h'eta nivê meha Martê.

** 3:9 «Dehe h'ezar telantê zîv» dike weke 350 ton zîv.

бь дәсте қәвала һ'әму қәзайед п'адшер'а һатьнә шандьне, кө нава р'ожәкеда, мәһа донздәһа, аһа готи сездәһе мәһа Адаре, һ'әму щьһуйа, бьч'ук у мәзын, жьна у зар'а қыр' кьн, бькөжьн у к'оке ле биньн у һәбука ван т'алан кьн бьбьн. ¹⁴ Әв қьрара һьвисар ль нава һ'әму қәзада чаһа фәрман һатә ә'ламкьрьне, вәки бона ве р'оже һ'әму мьләт һазьр сәкьни бьн. ¹⁵ Қәвал пе қьрара п'адше зу р'ек'әтьн чун у фәрмана һьвисар ль Суса қәсърда жи данә ә'ламкьрьне. П'адша у һаман р'уһньштьн вәхвьн, ле бажаре Сусайе сәр һәвр'а дәрбаз дьбу.

4

Мордок'ай алик'арийе жь Әстәре дьхвәзә

¹ Мордок'ай гава ве йәке гьшки пе һ'әсийа, к'ьнще хвә қәлаштьн, к'өрх ль хвә кьр, хвәли ль сәр хвә кьр. Паше чу нава бажер бь дәнге шина гьран дькьрә қар'ин, ² гьһиштә һ'әта ль бәр дәргәһе п'адше сәкьни, чьмки мәрьве к'өрххвәкьри нькарьбу дәргәһе п'адшер'а дәрбаз буйа. ³ һ'әму қәзада, к'идәре кө әв фәрмана п'адшейә һьвисар дьгьһиште, нава щьһуйада шинәкә гьран бь р'ожи, гьри у зарә-заре дәстпедьбу. һьнәка жи ль сәр к'өрх у к'өзийе п'ал дьдан.

bi destê qewala h'emû qezayêd p'adşêr'a hatine şandinê, ku nava r'ojekêda, meha donzdeha, awa gotî sêzdehê meha Adarê, h'emû cihûya, biç'ûk û mezin, jina û zar'a qir' kin, bikujin û k'okê lê bînin û hebûka wan t'alan kin bibin. ¹⁴ Ev qirara nivîsar li nava h'emû qezada çawa ferman hate e'lamkirinê, wekî bona wê r'ojê h'emû millet hazir sekinî bin. ¹⁵ Qewal pê qirara p'adşê zû r'êk'etin çûn û fermana nivîsar li Sûsa qesirda jî dane e'lamkirinê. P'adşa û Haman r'ûniştin vexwin, lê bajarê Sûsayê ser hevr'a derbaz dibû.

4

Mordok'ay alîk'arîyê ji Esterê dixwaze

¹ Mordok'ay gava vê yekê gişkî pê h'esîya, k'incê xwe qelaştin, k'urx li xwe kir, xwelî li ser xwe kir. Paşê çû nava bajêr bi dengê şîna giran dikire qar'în, ² gihîşte h'eta li ber dergehê p'adşê sekinî, çimkî merivê k'urxxwekirî nikaribû dergehê p'adşêr'a derbaz bûya. ³ H'emû qezada, k'îderê ku ew fermana p'adşeye nivîsar digihîştê, nava cihûyada şîneke giran bi r'ojî, girî û zare-zarê destpêdibû. Hineka jî li ser k'urx û k'uzîyê p'al didan.

⁴Щарийед Эстэре у нәмеред we hatън у бона Мордок'ай wer'a готън, ханъм гэләки т'эвиһәв бу у к'ънщ шандън, кә Мордок'ай кън у к'өрх жь сәр wi бехън, ле wi қәбул нәкър. ⁵Һынге Эстэре жь нәмеред п'адше гази hat'ак' кър, к'ижан кә п'адше к'ъфш кърьбу кә бәрдәстийа we бькә у шандә щәм Мордок'ай кә бьзаньбә, к'а әw чь h'әwал ә у чьма өса дькә? ⁶hat'ак' чу щәм Мордок'ай ль мәйдана бәр дәре п'адше. ⁷Мордок'ай һәр тышт wir'a гот, чь кә ль wi қәwьми бу, өса жи әw готъна һаман готе, кә әwi бона щьһуйа зив жи соз дайә бькә хьзна п'адше, кә к'ока ван бинън. ⁸Бона қър'кърьна ван жи, Мордок'ай к'ахаза Сусайеда ль бәр фәрмана нъвисар гърти да wi, кә нишани Эстэре кә, wer'a жи шьровәкә у бежеда кә бьк'әвә щәм п'адше, лава жь wi бькә у бона мьләте хwә дәлиләке же бьхwазә.

⁹hat'ак' чу готънед Мордок'ай Эстәрер'a готън. ¹⁰Эстәр hat'ак' ль сәр Мордок'айда вәгәр'анд у готеда кә аһа бежейи: ¹¹«h'әму бәрдәстийед п'адше у мьләтед қәзайед п'адше қәнщ занън, кә һәр мер, йан жьна кә бе газикърън бьк'әвә h'әwша п'адшейә һьндөр', бона ван қанунәкә көштъне һәйә, т'әне әwe сах бьминә, к'ижан кә п'адша шьва хwәйә зер'ин бәрбър'и кә. Ле әва иди си р'оже мьнә кә п'адше гази мьн нәкърыйә». ¹²Готънед

⁴ Carîyêd Esterê û nemêrêd wê hatin û bona Mordok'ay wêr'a gotin, xanim gelekî t'evîhev bû û k'inc şandin, ku Mordok'ay kin û k'urx ji ser wî bêxin, lê wî qebûl nekir. ⁵ Hingê Esterê ji nemêrêd p'adşê gazî Hat'ak' kir, k'îjan ku p'adşê k'ifş kiribû ku berdestîya wê bike û şande cem Mordok'ay ku bizanibe, k'a ew çi h'ewal e û çima usa dike? ⁶ Hat'ak' çû cem Mordok'ay li meydana ber derê p'adşê. ⁷ Mordok'ay her tişt wîr'a got, çi ku li wî qewimî bû, usa jî ew gotina Haman gotê, ku ewî bona ci-hûya zîv jî soz daye bike xizna p'adşê, ku k'oka wan bînin. ⁸ Bona qir'kirina wan jî, Mordok'ay k'a-xaza Sûsayêda li ber fermana nivîsar girtî da wî, ku nîşanî Esterê ke, wêr'a jî şiroveke û bêjêda ku bik'eve cem p'adşê, lava ji wî bike û bona miletê xwe delîlekê jê bixwaze.

⁹ Hat'ak' çû gotinêd Mordok'ay Esterêr'a gotin. ¹⁰ Ester Hat'ak' li ser Mordok'ayda vege'rand û gotêda ku aha bêjêyî: ¹¹ «H'emû berdestîyêd p'adşê û miletêd qezayêd p'adşê qenc zanin, ku her mêr, yan jina ku bê gazîkirin bik'eve h'ewşa p'adşêye hindur', bona wan qanûneke kuştinê heye, t'enê ewê sax bimîne, k'îjan ku p'adşa şiva xweye zêr'în berbir'î ke. Lê eva îdî sî r'ojê mine ku p'adşê gazî min nekirîye». ¹² Gotinêd

Эстэре гиһандьнэ Мордок'ай. ¹³ Мордок'ай шаб ль сэр Эстэреда шанд у готе: «Нэфькьрэ кө тө мала п'адшеда йи, жь һ'эму щьһуйа те т'эне хь-лаз би. ¹⁴ Аwa һэгэр тө ви wэxтида хwэ кэр' ки, we жь щики дьн к'омэк у азади быгьһижэ щьһуйа, ле тө у мала баве хwэва һуне онда бьн, к'и занэ кө тө бона р'ожа иройин нэбуйи ханьма п'адше». ¹⁵ Ђнгэ Эстэре шаб сэр Мордок'айда шанд у готе: ¹⁶ «Һэр'э һ'эму щьһуйед кө Сусайеда дьминьн т'оп кэ у бона мьн р'ожи быгьрьн, се р'ожа нэ шэв нэ р'ож, нэ бьхwьн нэ wэxwьн. Эзе жи өса т'эви щарийед хwэ р'ожи быгьрьм у сэр қанунер'а дэрбаз бьм, бьк'эвьмэ щэм п'адше, һэгэр бьмьрьм жи бьра бьмьрьм». ¹⁷ Ђнгэ Мордок'ай чу өса кьр, чава кө Эстэре wir'а гот.

5

Эстэр п'адше у һаман т'эглифи мэсрәфе дькэ

¹ Р'ожа сьсийа Эстэре к'ьнще хwэйэ ханьмтийе хwэ кьр, һ'эwша һьндөр'е һэрәмеда, пешбэри мала п'адше сэкьни. П'адша хана п'адшатийеда, пешбэри дэри ль сэр т'эхте п'адшатийа хwэ р'у-ньштьбу. ² Гава п'адше Эстэр ханьм дит, кө һ'эwшеда сэкьни йэ, Эст'эре ль бэр wi к'эрэм дит у п'адше шьва дәсте хwэдайэ зер'ин дьрежи we кьр.

Esterê gîhandine Mordok'ay. ¹³Mordok'ay cab li ser Esterêda şand û gotê: «Nefikire ku tu mala p'adşêda yî, ji h'emû cihûya tê t'enê xilaz bî. ¹⁴Awa heger tu vî wextîda xwe ker' kî, wê ji cîkî din k'omek û azadî bigihîje cihûya, lê tu û mala bavê xweva hûnê unda bin, k'î zane ku tu bona r'o-ja îroyîn nebûyî xanima p'adşê». ¹⁵Hingê Esterê cab ser Mordok'ayda şand û gotê: ¹⁶«Her'e h'emû cihûyêd ku Sûsayêda dimînin t'op ke û bona min r'ojî bigirin, sê r'oja ne şev ne r'oj, ne bixwin ne vexwin. Ezê jî usa t'evî carîyêd xwe r'ojî bigirim û ser qanûnêr'a derbaz bim, bik'evime cem p'adşê, heger bimirim jî bira bimirim». ¹⁷Hingê Mordok'ay çû usa kir, çawa ku Esterê wîr'a got.

5

Ester p'adşê û Haman t'eglîfî mesrefê dike

¹R'oja sisîya Esterê k'incê xweye xanimtîyê xwe kir, h'ewşa hindur'ê heremêda, pêşberî mala p'adşê sekinî. P'adşa xana p'adşatîyêda, pêşberî derî li ser t'extê p'adşatîya xwe r'ûniştibû. ²Gava p'adşê Ester xanim dît, ku h'ewşêda sekinî ye, Est'erê li ber wî k'erem dît û p'adşê şiva destê xwedaye zêr'în dirêjî wê kir.

Әст'әр незик чу ль сәре шыве к'әт. ³ П'адше готә we: «Әстәр ханьм, әв чь һ'әвал ә? Хвәстьна тә чь йә? һ'әта ниве п'адшатийа хвә жи әзе бьдьмә тә». ⁴ Әстәре гот: «Һәгәр we ль п'адше хвәш бе, бьра п'адша иро т'әви һаман бе мәсрәфа кө әз бона п'адше дькьм». ⁵ П'адше гот: «Зу гази һаман кьн, wәки хвәстьна Әстәре бинә сери». П'адша т'әви һаман чу мәсрәфа Әстәрейә дани. ⁶ Гава шәрав вәдхварьн, п'адше готә Әстәре: «Дә бежә, хвәстьна тә чь йә? We тәр'а бе дайине, чь һиви дьки? һ'әта ниве п'адшатийа мьн бә жи, we бе сери». ⁷ Әстәре ле вәгәр'анд у готе: «Әв ә хвәстьн у һивикьрьна мьн: ⁸ һәгәр мьн ль бәр п'адше к'ә-рәм дитийә у һәгәр хвәстьна мьн жи ль п'адше хвәш те, кө һивикьрьна мьн бинә сери, бьра п'адша у һаман бенә мәсрәфа кө әзе бона ван дайньм у сьбе әзе бь готьна п'адше бькьм».

Һаман дькә кө Мордок'ай бьдә көштьне

⁹ We р'оже һаман бь дьле әшq у ша дәрк'әт чу, ле гава һаман Мордок'ай ль бәр дәре п'адше р'у-ньшти дит, кө ль бәр wi р'анабә у жь щийе хвә жи наһ'әжә, алаве да qафе һаман. ¹⁰ Ле һаман we дәме хвә зәфт кьр у гава вәгәр'ийа мал, шанд га-зи жьна хвә Зәрәше у пьсмамед хвә кьрьн. ¹¹ һаман ванр'а гот бона һәбука хвәйә п'ьр', бона

Est'er nêzîk çû li serê şivê k'et. ³ P'adşê gote wê: «Ester xanim, ev çi h'ewal e? Xwestina te çi ye? H'eta nivê p'adşatîya xwe jî ezê bidime te». ⁴ Esterê got: «Heger wê li p'adşê xweş bê, bira p'adşa îro t'evî Haman bê mesrefa ku ez bona p'adşê dikim». ⁵ P'adşê got: «Zû gazî Haman kin, wekî xwestina Esterê bîne sêrî». P'adşa t'evî Haman çû mesrefa Esterêye danî. ⁶ Gava şerav vedixwarin, p'adşê gote Esterê: «De bêje, xwestina te çi ye? Wê ter'a bê dayînê, çi hîvî dikî? H'eta nivê p'adşatîya min be jî, wê bê sêrî». ⁷ Esterê lê vege'and û gotê: «Ev e xwestin û hîvîkirina min: ⁸ Heger min li ber p'adşê k'erem dîtîye û heger xwestina min jî li p'adşê xweş tê, ku hîvîkirina min bîne sêrî, bira p'adşa û Haman bêne mesrefa ku ezê bona wan daynim û sibê ezê bi gotina p'adşê bikim».

Haman dike ku Mordok'ay bide kuştinê

⁹ Wê r'ojê Haman bi dilê eşq û şa derk'et çû, lê gava Haman Mordok'ay li ber derê p'adşê r'ûniştî dît, ku li ber wî r'anabe û ji cîyê xwe jî nah'eje, alavê da qafê Haman. ¹⁰ Lê Haman wê demê xwe zeft kir û gava vege'îya mal, şand gazî jina xwe Zereşê û pismamêd xwe kirin. ¹¹ Haman wanr'a got bona hebûka xweye p'ir', bona

хвэйе гэлэк көр'а, бона ван тышта, бь к'ижана п'адше эв мэзын кьрийэ у чава эв жь мир-бэга у жь хөламед п'адше бьльндтьр кьрийэ. ¹² Ле бэле һаман гот: «Һ'эта Эстэр ханьме жи пештьри мын кэсэк т'эви п'адше т'эглифи мэсрэфа хвэйэ дани нэкър, бона събе жи эз т'эви п'адше т'эглифкьрийе щэм we мә. ¹³ Ле р'аст эв һ'эму жи бона мын нэ т'ө тышт ын, һ'эта кө эз Мордок'айе щьһу ль бэр дэре п'адше р'унышти бьбиньм». ¹⁴ һынге Зэрэша жьна ви у һ'эму пьсмамед ви ле вэгэр'андьн у готьнэ ви: «Бьра бьльндайийа пенщи зэнди дарэк бе һазьркьрьне у сэре събе бежэ п'адше, бьра Мордок'ай ль сэр бе лехьстьне у паше тө т'эви п'адше бь дьле р'ьһ'эт һэр'э мэсрэфе». Эв готьна ль һаман хвэш һат у эв дар да һазьркьрьне.

6

П'адша қәнцийя Мордок'ай дышекьринэ

¹ We шэве хэва п'адше т'эқьси, эви э'мьр кьр, кө к'ьтеба биранина сэрһатийа биньн ль бэр п'адше бьхуньн. ² Веда ньвисар һатэ дитьне, кө Мордок'ай э'ламэти дабу, кө чава дө нэмеред п'адшейэ дэргэһван, Бигт'ан у Т'эрэш шешьра хвэ кьрьбун кө дәсте хвэ ль сэр Аһ'ашверош п'адша бьльнд кьн. ³ һынге п'адше гот: «Ле жь бэр we

xweyê gelek kur'a, bona wan tişt, bi k'îjana p'adşê ew mezin kirîye û çawa ew ji mîr-bega û ji xulamêd p'adşê bilindtir kirîye. ¹²Lê belê Haman got: «H'eta Ester xanimê jî pêştirî min kesek t'evî p'adşê t'eglîfî mesrefa xweye danî nekir, bona sibê jî ez t'evî p'adşê t'eglîfîkirîyê cem wê me. ¹³Lê r'ast ev h'emû jî bona min ne t'u tişt in, h'eta ku ez Mordok'ayê cihû li ber derê p'adşê r'ûniştî bibînim». ¹⁴Hingê Zereşa jina wî û h'emû pismamêd wî lê vege'andin û gotine wî: «Bira bilindayîya pêncî zendî darek bê hazirkirinê û serê sibê bêje p'adşê, bira Mordok'ay li ser bê lêxistinê û paşê tu t'evî p'adşê bi dilê r'ih'et her'e mesrefê». Ev gotina li Haman xweş hat û ew dar da hazirkirinê.

6

P'adşa qencîya Mordok'ay dişêkirîne

¹Wê şevê xewa p'adşê t'eqisî, ewî e'mir kir, ku k'itêba bîranîna serhatîya bînin li ber p'adşê bixûnin. ²Wêda nivîsar hate dîtinê, ku Mordok'ay e'lametî dabû, ku çawa du nemêrêd p'adşêye dergehvan, Bîgt'an û T'ereş şewira xwe kiribûn ku destê xwe li ser Ah'aşwêroş p'adşa bilind kin. ³Hingê p'adşê got: «Lê ji ber wê

қәнцийева чь қәдър йан һөрмәт Мордок'айр'а һатийә кьрьне?» Бәрдәстийед п'адше готьне: «Т'ө тьшт бона ви нәһатийә кьрьне». ⁴ П'адше гот: «Һ'әwшеда к'и һәйә?» We дәме жи һаман һатьбу һ'әwша мала п'адшейә дәрва кө т'әви п'адше хәбәр дә, wәки Мордок'ай ль ви дари хьн, к'ижан кө бона ви һатьбу һазькьрьне. ⁵ Бәрдәстийед п'адше готьнә ви: «Ва йә һаман һ'әwшеда йә». П'адше гот: «Бьра бе һьндөр'». ⁶ Гава һаман һатә һьндөр', п'адше wir'а гот: «Һаман, бона ви мәрьве кө п'адша бьхwазә қәдърәки wir'а бькә, бь т'әхмина тә чь бе кьрьне?» һаман дьле хwәда фькьри хwәха хwәр'а гот: «Пештьри мьн иди п'адшайе к'ер'а бьхwазә қәдър бькә?» ⁷ һьнге һаман ль п'адше вәгәр'анд у готе: «Бона ви мәрьве кө п'адша дьхwазә жер'а қәдър бькә, ⁸ бьра wir'а к'ьнща п'адшатийейә кө п'адша ль хwә wәрдьгьрә биньн, ви һәспе к'офийа п'адшатийе сери биньн к'ижан кө п'адша ле сийар дьбә ⁹ у к'ьнщ у һәспе бьдьнә дәсте гьрә-гьре миред п'адше йәки у к'ьнща ль ви мәрьви кьн, йе кө п'адша дьхwазә wir'а қәдър бькә, әви ль һәспе сийар кьн, бьбьнә мәйдана бажер у пешийа ви бькьнә гази: «Бона ви мәрьви we аһа бе кьрьне, к'ижанир'а кө п'адша бьхwазә қәдър бькә!» ¹⁰ һьнге п'адше готә һаман: «Дә ньһа ль гора we готьна хwә зу р'абә,

qencîyêva çi qedir yan hurmet Mordok'ayr'a hatîye kirinê?» Berdestîyêd p'adşê gotinê: «T'u tişt bona wî nehatîye kirinê». ⁴ P'adşê got: «H'ewşêda k'î heye?» Wê demê jî Haman hatibû h'ewşa mala p'adşêye derva ku t'evî p'adşê xeber de, wekî Mordok'ay li wî darî xin, k'îjan ku bona wî hatibû hazirkirinê. ⁵ Berdestîyêd p'adşê gotine wî: «Va ye Haman h'ewşêda ye». P'adşê got: «Bira bê hindur». ⁶ Gava Haman hate hindur', p'adşê wîr'a got: «Haman, bona wî merivê ku p'adşa bixwaze qedirekî wîr'a bike, bi t'exmîna te çi bê kirinê?» Haman dilê xweda fikirî xwexa xwer'a got: «Pêştirî min îdî p'adşayê k'êr'a bixwaze qedir bike?» ⁷ Hingê Haman li p'adşê vege'and û gotê: «Bona wî merivê ku p'adşa dixwaze jêr'a qedir bike, ⁸ bira wîr'a k'inca p'adşatîyêye ku p'adşa li xwe werdigire bînin, wî hespê k'ofîya p'adşatîyê sêrî bînin k'îjan ku p'adşa lê sîyar dibe ⁹ û k'inc û hespê bidine destê gire-girê mîrêd p'adşê yekî û k'inca li wî merivî kin, yê ku p'adşa dixwaze wîr'a qedir bike, ewî li hespê sîyar kin, bibine meydana bajêr û pêşîya wî bikine gazî: «Bona wî merivî wê aha bê kirinê, k'îjanîr'a ku p'adşa bixwaze qedir bike!»» ¹⁰ Hingê p'adşê gote Haman: «De niha li gora wê gotina xwe zû r'abe,

к'ынц у һэспе һьлдэ, бона Мордок'айе щьһу кө ль бэр дэре п'адше р'удьне өса бькэ, жь we готьна тэ, бьра т'ө тышт же кем нэбэ». ¹¹ һаман к'ынц у һэсп һьлдан, к'ынц ль Мордок'ай кьр, эв ль һэспе сийар кьр, бьрэ мэйдана бажер, пешийа ви дькьрэ гази: «Бона ви мэрьви we аһа бе кьрьне, к'ижанир'а кө п'адша бьхвазэ қэдьр бькэ!» ¹² Мордок'ай вэгэр'ийа ль бэр дэре п'адше, ле һаман мэдэкрь жь шэрма сэргьредайи лэзанд чу мала хвэ. ¹³ һаман эв һэр тыште кө һатэ сэре ви, жьна хвэ Зэрэше у һ'эму пьсмамед хвэр'а гьли кьр. һьнге биланед ви у жьна ви Зэрэше вьр'а готьн: «Һэгэр Мордок'ай жь мьлэте щьһу йэ, р'уйе к'ижанида тэ дэстпекьр бьк'эви те зора ви нэби, ль бэр ви те э'сэ дэвэр'уйа һэр'и». ¹⁴ Вана һе т'эви ви хэбэр дьдан, нэмеред п'адше һатьн, һаман лэзхьс-тьн, кө һэр'э we мэсрэфа кө Эстэре һазьр кьрийэ.

7

Һаман те дархьстьне

¹ П'адша т'эви һаман чу мэсрэфе щэм Эстэре.
² Р'ожа дөда жи кө дьхварьн у шэрав вэдьхварьн п'адше готэ Эстэре: «Эстэр ханьм, дэ бежэ хвэс-тьна тэ чь йэ? We тэр'а бе дайине. Чь һиви дьки? Һ'эта ниве п'адшатийа мьн бэ жи, we бе сери».

k'inc û hespê hilde, bona Mordok'ayê cihû ku li ber derê p'adşê r'ûdinê usa bike, ji wê gotina te, bira t'u tişt jê kê m nebe». ¹¹ Haman k'inc û hesp hildan, k'inc li Mordok'ay kir, ew li hespê sîyar kir, bire meydana bajêr, pêşîya wî dikire gazî: «Bona wî merivî wê aha bê kirinê, k'îjanîr'a ku p'adşa bixwaze qedir bike!» ¹² Mordok'ay vege'î-ya li ber derê p'adşê, lê Haman me'dekirî ji şerma sergirêdayî lezand çû mala xwe. ¹³ Haman ev her tiştê ku hate serê wî, jina xwe Zereşê û h'emû pismamêd xwer'a gilî kir. Hingê bîlanêd wî û jina wî Zereşê wîr'a gotin: «Heger Mordok'ay ji miletê cihû ye, r'ûyê k'îjanîda te destpêkir bik'evî tê zora wî nebî, li ber wî tê e'se dever'ûya her'î». ¹⁴ Vana hê t'evî wî xeber didan, nemêrêd p'adşê hatin, Haman lezxistin, ku her'e wê mesrefa ku Esterê hazir kirîye.

7

Haman tê darxistinê

¹ P'adşa t'evî Haman çû mesrefê cem Esterê. ² R'oja duda jî ku dixwarin û şerav vedixwarin p'adşê gote Esterê: «Ester xanim, de bêje xwestina te çi ye? Wê ter'a bê dayînê. Çi hîvî dikî? H'eta nivê p'adşatîya min be jî, wê bê sêrî».

³Эстэр ханьме ле вэгэр'анд: «Һэгэр мьн ль бэр ч'э'ве тэ к'эрэм дитийэ, п'адшайи хвэш бэ у һэгэр хвэстына мьн ль п'адше хвэш те, бьра э'мьре мьн ль мьн бе п'ешк'ешкьрьне у жь бэр нивикьрьна мьнва жи, мьлэте мьн! ⁴Чьмки эз мьлэте хвэва қыр'кьрын, кӧштын у ондакьрьнер'а һатьнэ фьротане. Һэгэр эм чава хӧлам у хӧламок һатьбуна фьротане, мьне қэт дэнг нэкьра, ле бӧле нэйар нькарэ зийана п'адше ле вэгэр'инэ*». ⁵Һынге Аһ'ашверош п'адша ль Эстэр ханьме вэгэр'анд у готе: «Әw к'и йә, йан к'а әw к'ӧ йә, йе кӧ жь сәре хвэ дәрбаз буйә ван йәка дькә?» ⁶Эстәре гот: «Әwi мьхәнәт у нэйар, әw һамане һани хьраб ә». һаман ль бэр п'адше у Эстәре қӧрьфи һәв. ⁷П'адша бь һерс к'аса хвэ дани, р'абу чу бахче к'оч'ьксәре. Ле һаман ль wьр ма, wәки бона э'мьре хвэ лава жь Эстэр ханьме бькә, чьмки әwi те дәрхьст кӧ п'адше тыштәки хьраб бона wi қьрар кьрийә. ⁸Гава п'адша жь бахче к'оч'ьксәре вэгэр'ийа ода мәсрәфе, дина хвэ даје ва һаман ль сәр т'әхт-п'ала Эстәре к'әти йә. Һынге п'адше гот: «Әве мала мьнда дәст бавежә ханьма п'адше жи!» Гава әв йәк жь дәве п'адше дәрк'әт, р'уйе һаман

* ^{7:4} Бь избрани һа жи те фә'мкьрьне: «Ле бӧле тә'ли-тәнгийя мьлэте мьн нькарьн һьмбәри зийана п'адше бькьн».

³ Ester xanimê lê vege'and: «Heger min li ber ç'e'vê te k'erem dîtîye, p'adşayî xweş be û heger xwestina min li p'adşê xweş tê, bira e'mirê min li min bê p'êşk'êşkirinê û ji ber hîvîkirina minva jî, miletê min! ⁴Çimkî ez miletê xweva qir'kirin, kuştin û undakirinê'a hatine firotanê. Heger em çawa xulam û xulamok hatibûna firotanê, minê qet deng nekira, lê belê neyar nikare zîyana p'adşê lê vege'îne*». ⁵Hingê Ah'aşwêroş p'adşa li Ester xanimê vege'and û gotê: «Ew k'î ye, yan k'a ew k'u ye, yê ku ji serê xwe derbaz bûye van yeka dike?» ⁶Esterê got: «Ewî mixenet û neyar, ew Hamanê hanî xirab e». Haman li ber p'adşê û Esterê qurifî hev. ⁷P'adşa bi hêrs k'asa xwe danî, r'abû çû baxçê k'oç'ikserê. Lê Haman li wir ma, wekî bona e'mirê xwe lava ji Ester xanimê bike, çimkî ewî tê derxist ku p'adşê tişteki xirab bona wî qirar kirîye. ⁸Gava p'adşa ji baxçê k'oç'ikserê vege'îya oda mesrefê, dîna xwe dayê va Haman li ser t'ext-p'ala Esterê k'etî ye. Hingê p'adşê got: «Evê mala minda dest bavêje xanima p'adşê jî!» Gava ev yek ji devê p'adşê derk'et, r'ûyê Haman

* ^{7:4} Bi îbranî ha jî tê fe'mkirinê: «Lê belê te'li-tengîya miletê min nikarin himberî zîyana p'adşê bikin».

к'эфэн кърн ньхамтн. ⁹Һнге Һ'арбонайе, йэк жь нәмере бәрдәстийе п'адше гот: «Ле нә т'әне әв, ва йә дарәки бълндайийа пенци зәнди жи һаман бона Мордок'ай, йе кә п'адша хьлаз кър, һазър кърйя, we ль бәр дәре һаман ә». П'адше гот: «Дә әви һәма ль ви дари хьн». ¹⁰Һаман ль ви дари хьстн кә әви бона Мордок'ай һазър кърбу. У паше һерса п'адше дани.

8

Эстэр дьгьһижә мәрәме хвә

¹We р'оже Аһ'ашверош п'адш мала һамане нә-йаре щьһуйа п'ешк'еши Эстәр ханьме кър, Мордок'ай жи һат р'уйе п'адше к'әт, чьмки Эстәре готбу кә әв чи we йә. ²Һнге п'адше гөстила дәсте хвә дәрхьст, к'ижан кә жь һаман стандьбу у әв да Мордок'ай, Эстәре жи Мордок'ай ль сәр мала һаманр'а к'ьфш кър.

³Эстәре хәбәрдана хвә диса ль бәр п'адше дьреж кър, хвә авитә ньгед ви у бь гьри лава жь ви кър, wәки we хьраби у шешьра һамане Агаги бона қьр'а щьһуйа һазькьри бьдә бәталкьрьне. ⁴П'адше шьва зер'ин дьрежи Эстәре кър, Эстәр р'абу сәр хвә ль бәр п'адше сәкьни ⁵у гот: «Һәгәр ль п'адше хвәш те у мьн ль бәр ви к'әрәм дитийә

k'efen kirin nixamtin. ⁹ Hingê H'arbonayê, yek ji nemêrê berdestîyê p'adşê got: «Lê ne t'enê ev, va ye darekî bilindayîya pêncî zendî jî Haman bona Mordok'ay, yê ku p'adşa xilaz kir, hazir kirîye, wê li ber derê Haman e». P'adşê got: «De ewî he- ma li wî darî xin». ¹⁰ Haman li wî darî xistin ku ewî bona Mordok'ay hazir kiribû. Û paşê hêrsa p'adşê danî.

8

Ester digihîje meremê xwe

¹ Wê r'ojê Ah'aşwêroş p'adş mala Hamanê ne- yarê cihûya p'êşk'êşî Ester xanimê kir, Mordo- k'ay jî hat r'ûyê p'adşê k'et, çimkî Esterê gotibû ku ew çî wê ye. ² Hingê p'adşê gustîla destê xwe derxist, k'îjan ku ji Haman standibû û ew da Mordok'ay, Esterê jî Mordok'ay li ser mala Ha- manr'a k'ifş kir.

³ Esterê xeberdana xwe dîsa li ber p'adşê di- rêj kir, xwe avîte nigêd wî û bi girî lava ji wî kir, wekî wê xirabî û şewira Hamanê Agagî bo- na qir'a cihûya hazirkirî bide betalkirinê. ⁴ P'adşê şiva zêr'în dirêjî Esterê kir, Ester r'abû ser xwe li ber p'adşê sekinî ⁵ û got: «Heger li p'adşê xweş tê û min li ber wî k'erem dîtîye

у һэгэр эв йэк ль бэр ч'э'ве п'адше р'аст э у эw мьн бэгэм дькэ, бьра бе ньвисаре кӧ эw шешьра һама-не кӧр'е һамьдат'айе Агаги бе бэталкьрьне, к'и-жан кӧ эwi нэ'мэ ньвисин кӧ һ'эму қэзайед п'адшеда қыр'а щьһуйа биньн. ⁶ Ньһа эзе чава бькарь-бьм бьбиньм хэзэба кӧ we бе сәре мьлэте мьн, йан чава бькарьбьм бьбиньм мьрьна пьсмамед хwэ?»

⁷ Аһ'ашверош п'адша готэ Эстэр ханьме у Мордок'айе щьһу: «һаман кӧ дәсте хwэ һьлдабу ль сәр щьһуйа, мьн мала wi п'ешкеши Эстәре кьри-йә у эw жи дайә дархьстьне. ⁸ Ньһа һун бь наве п'адше бона щьһуйа чава дьле wә дьхwазә бьнь-висьн у бь гӧстилка п'адше мор кьн, чьмки ньви-сара бь наве п'адше у бь гӧстила п'адше моркьри найе бэталкьрьне».

⁹ У һынге бист сьсейе мәһа Сиwane*, awa готи мәһа сьсийа ньвиск'аред п'адше һатьнә газикьрь-не, һәр тышт ль гора готьна Мордок'ай, щьһуйа, wәк'ила, wәлийа у сәрверед қэзар'а, һәр сәд бист һ'эфт қэзар'а һатә ньвисаре, жь һьндьстане гьрти һ'эта Әтйупийайе, һәр қэзайер'а бь ньвисара wан, һәр мьләтир'а бь зьмане wан, өса жи щьһу-йар'а бь ньвисара wан у бь зьмане wан. ¹⁰ Бь наве

* 8:9 Р'ожа ироин эw жь ниве мәһа Майе дәстпедьке һ'эта ниве мәһа Ийуне.

û heger ev yek li ber ç'e'vê p'adşê r'ast e û ew min begem dike, bira bê nivîsarê ku ew şêwira Hamanê kur'ê Hamidat'ayê Agagî bê betalkirinê, k'îjan ku ewî ne'me nivîsîn ku h'emû qezayêd p'adşêda qir'a cihûya bînin. ⁶ Niha ezê çawa bikaribim bibînim xezeba ku wê bê serê miletê min, yan çawa bikaribim bibînim mirina pisma-mêd xwe?»

⁷ Ah'aşwêroş p'adşa gote Ester xanimê û Mordok'ayê cihû: «Haman ku destê xwe hildabû li ser cihûya, min mala wî p'êşkêşî Esterê kirîye û ew jî daye darxistinê. ⁸ Niha hûn bi navê p'adşê bona cihûya çawa dilê we dixwaze binivîsin û bi gustîlka p'adşê mor kin, çimkî nivîsara bi navê p'adşê û bi gustîla p'adşê morkirî nayê betalkirinê».

⁹ Ê hingê bîst sisêyê meha Sîwanê*, awa gotî meha sisîya nivîsk'arêd p'adşê hatine gazîkirinê, her tişt li gora gotina Mordok'ay, cihûya, wek'îla, welîya û serwêrêd qezar'a, her sed bîst h'eft qezar'a hate nivîsarê, ji Hindistanê girtî h'eta Etyûpîyayê, her qezayêr'a bi nivîsara wan, her miletîr'a bi zimanê wan, usa jî cihûyar'a bi nivîsara wan û bi zimanê wan. ¹⁰ Bi navê

* ^{8:9} R'oja îroîn ew ji nivê meha Mayê destpêdikê h'eta nivê meha Îyûnê.

Аһ'ашверош п'адша нъвиси у бь гөстила п'адше мор кър, да дәсте қәвала у әв ль мән'инед тәвла п'адше сийар кърн у шандьн, ¹¹ бь ве йәке да к'ьфше кө п'адше сәрбәсти дайә щһуйед һ'әму бажа-рада, кө пышт бьднә пышта һәв, ә'мьре хвә хвәй кьн у һ'әму ч'әқдаред нәйаред хвәйә нава мьләта у қәзада, қыр' кьн, бькөжьн, жьн у зар'ава к'өке ле биньн у һәбука ван т'алан бьбьн, ¹² бона we йәке һ'әму қәзайед Аһ'ашверош п'адшада, сездәһе мәнә донздәһа, ава готи сездәһе мәнә Адаре һатә к'ьфшкьрьне. ¹³ Әв фәрмана нъвисар һәр қәзайеда бона һ'әму мьләта чава қанун һатә ә'ламкьрьне, wәки щһу бона we р'өже һазьр бьн, кө һ'әйфа хвә жь нәйаред хвә һьлдьн. ¹⁴ Қәвал ль мән'инед п'адше сийар бун, бь фәрмана п'адше зу р'е к'әтын чун. Әв йәк ль Суса қәсърда жи һатә ә'ламкьрьне.

¹⁵ Мордок'ай бь к'ьнще п'адшатийейә р'әнге ширк у сыпи, т'әще зер'ини мәзьнва, сәрмьлке к'ьтаныйи сыпи у соре гәвәз вәргьрти дәрк'әтә ль бәр п'адше. Бажаре Сусайе жь әшқа һ'әжийа у ша бу. ¹⁶ һьнге щһуйа р'онайи, әшқ, шабун у қәдър дитьн. ¹⁷ һәр қәза у һәр бажаре дәра кө фәрман у готьна п'адше дьгьһиште, әшқ у шабун дьк'әтә нава щһуйа, р'өжа к'ефе у щәжьне бу. Гәләк жь мьләтед wәлата дьбунә щһу, чьмки сава щһуйа к'әтәбу ль сәр ван.

Ah'aşwêroş p'adşa nivîsî û bi gustîla p'adşê mor kir, da destê qewala û ew li meh'înêd tewla p'adşê sîyar kirin û şandin, ¹¹ bi vê yekê da k'ifşê ku p'adşê serbestî daye cihûyêd h'emû bajarada, ku pişt bidine piştta hev, e'mirê xwe xwey kin û h'emû ç'ekdarêd neyarêd xweye nava mileta û qezada, qir' kin, bikujin, jin û zar'ava k'okê lê bînin û hebûka wan t'alan bibin, ¹² bona wê yekê h'emû qezayêd Ah'aşwêroş p'adşada, sêzdehê meha donzdeha, awa gotî sêzdehê meha Adarê hate k'ifşkirinê. ¹³ Ew fermana nivîsar her qezayêda bona h'emû mileta çawa qanûn hate e'lamkirinê, wekî cihû bona wê r'ojê hazir bin, ku h'eyfa xwe ji neyarêd xwe hildin. ¹⁴ Qewal li meh'înêd p'adşê sîyar bûn, bi fermana p'adşê zû r'ê k'etin çûn. Ev yek li Sûsa qesirda jî hate e'lamkirinê.

¹⁵ Mordok'ay bi k'incê p'adşatîyêye r'engê şîrk û sipî, t'acê zêr'înî mezinva, sermilkê k'itanîyî sipî û sorê gevez wergirtî derk'ete li ber p'adşê. Bajarê Sûsayê ji eşqa h'ejîya û şa bû. ¹⁶ Hingê cihûya r'onayî, eşq, şabûn û qedir dîtin. ¹⁷ Her qeza û her bajarê dera ku ferman û gotina p'adşê digihîştê, eşq û şabûn dik'ete nava cihûya, r'oja k'êfê û cejinê bû. Gelek ji miletêd welata dibûne cihû, çimkî sawa cihûya k'etibû li ser wan.

9

Щьһу һ'эйфа хвэ һьлдьдһн

¹ Сездәһе мәһа донздәһа, аһа готи мәһа Адаре, гава вә'де фәрман у готһна п'адше пер'а гьһишт, һ'эта we р'оже дьжмьнед щьһуйа ль сәр we фь-кьре бун, кө we ва һ'өкөми ль сәр ван бькьн, ле бона ван әв дәвр вәлгәр'ийа, чьмки щьһуйа һ'өкөми ль сәр ван нәйаред хвэ кьрһн. ² We һьнге щьһуйед бажаред һ'әму қэзайед Аһ'ашверош п'адшада пышт данә пышта һәв, кө дәстед хвэ һьлдьнә ль сәр ван кәсед кө хвастьнә хьрабийе ль ван бькьн у кәсәк нькарьбу ль бәр ван р'абуйа, чьмки саһа ван к'әтьбу ль сәр һ'әму мьләта. ³ У һ'әму миред қэза, вәк'ил, вәли у вәзиред п'адше пышта щьһуйа дьгьртһн, чьмки саһа Мордок'ай к'әтьбу ль сәр ван. ⁴ Р'асти жи Мордок'ай мала п'адшеда йәки мэзһн бу, нав у дәнге ви ль һ'әму қэза бәла бьбу, өса кө әв мәрвь, аһа готи Мордок'ай р'ож бь р'ож бьльнд дьбу. ⁵ Щьһуйа бь шур һ'әму нәйаред хвэ хьстһн, көштһн қьр'кьрһн у чаһа хвәстһн өса сәре пәйк'әтийед хвэ кьрһн. ⁶ Щьһуйа ль Суса қәсьрда пенсьд мәри көштһн к'ок ле анин. ⁷ Өса жи Паршандат'а, Далпон, Аспаг'а, ⁸ Порат'а, Адалйа, Аридат'а, ⁹ Пармашт'а,

9

Cihû h'eyfa xwe hildidin

¹ Sêzdehê meha donzdeha, awa gotî meha Adarê, gava we'dê ferman û gotina p'adşê pêr'a gihîşt, h'eta wê r'ojê dijminêd cihûya li ser wê fikirê bûn, ku wê va h'ukumî li ser wan bikin, lê bona wan ew dewr welger'îya, çimkî cihûya h'ukumî li ser wan neyarêd xwe kirin. ² Wê hingê cihûyêd bajarêd h'emû qezayêd Ah'aşwêroş p'adşada pişt dane pişt hev, ku destêd xwe hildine li ser wan kesêd ku xwastine xirabîyê li wan bikin û kesek nikaribû li ber wan r'abûya, çimkî sawa wan k'etibû li ser h'emû mileta. ³ Û h'emû mîrêd qeza, wek'îl, welî û wezîrêd p'adşê pişt cihûya digirtin, çimkî sawa Mordok'ay k'etibû li ser wan. ⁴ R'astî jî Mordok'ay mala p'adşêda yekî mezin bû, nav û dengê wî li h'emû qeza bela bibû, usa ku ew meriv, awa gotî Mordok'ay r'oj bi r'oj bilind dibû. ⁵ Cihûya bi şûr h'emû neyarêd xwe xistin, kuştin qir'kirin û çawa xwestin usa serê peyk'etîyêd xwe kirin. ⁶ Cihûya li Sûsa qesirda pênsid merî kuştin k'ok lê anîn. ⁷ Usa jî Parşandat'a, Dalpon, Aspat'a, ⁸ Porat'a, Adalya, Arîdat'a, ⁹ Parmaşt'a,

Арисай, Аридай у Вайзат'а, ¹⁰ эв һәр дәһә көр'ед һамане көр'е һамьдат'а, нәйаре щьһуяа жи көштүн, ле дәст нәданә һәбука ван.

¹¹ Һәма we р'оже һ'әсабе көштигед Суса қәсърда гьһиштә п'адше. ¹² П'адше готә Эстәр ханьме: «Щьһуяа ль Суса қәсърда пенсьд мәри у һәр дәһә көр'ед һаман жи көштүнә, қыр' кьрнә, гәло қәзайед п'адшейә майинда ньһа чь кьрнә? Дә бежә, иди чь дьхвази? Әwe бе дайине. Ньһа һивикьрна тә чь йә? We бе сери». ¹³ Эстәре ле вәгәр'анд у готе: «Һәгәр бь дьле п'адше бә, бьра сьбе жи щьһуйед Сусайер'а мәщәл бе дайине, кө ль гора ве қьрара иро бькьн у щьһйәзе һәр дәһә көр'ед һаман бенә дархьстьне». ¹⁴ П'адше ә'мьр кьр, кө өса бьбә. Сусайеда фәрман һатә ә'ламкьрне, щьһйәзе һәр дәһә көр'ед һаман һатьнә дархьстьне. ¹⁵ Щьһуйед Сусайеда чардәһе мәһа Адаре жи щьвийан у Сусайеда сесьд мәри көштүн, ле дәст нәданә һәбука ван.

¹⁶ Щьһуйед майийә қәзайед п'адшеда жи щьвийан, пышт данә пышта һәв, кө хвә хвәй кьн у жь дьжмьна р'ьһ'әт бун, жь нәйаред хвә һ'әфте пенц һ'әзар мәри көштүн, ле дәст нәданә һәбука ван. ¹⁷ Эв йәка сездәһе мәһа Адаре қәwьми у чардәһе we мәһе щьһуйед қәзада р'ьһ'әт бун у әw кьрнә р'ожа әшқе у шабуне.

Arîsay, Arîday û Wayzat'a, ¹⁰ ev her dehe kur'êd Hamanê kur'ê Hamidat'a, neyarê cihûya jî kuştin, lê dest nedane hebûka wan.

¹¹ Hema wê r'ojê h'esabê kuştîyêd Sûsa qesirda gihîşte p'adşê. ¹² P'adşê gote Ester xanimê: «Cihûya li Sûsa qesirda pênsid merî û her dehe kur'êd Haman jî kuştine, qir' kirine, gelo qezayêd p'adşêye mayînda niha çi kirine? De bêje, îdî çi dixwazî? Ewê bê dayînê. Niha hîvîkirina te çi ye? Wê bê sêrî». ¹³ Esterê lê veqer'and û gotê: «Heger bi dilê p'adşê be, bira sibê jî cihûyêd Sûsayêr'a mecal bê dayînê, ku li gora vê qirara îro bikin û cinyazê her dehe kur'êd Haman bêne darxistinê». ¹⁴ P'adşê e'mir kir, ku usa bibe. Sûsayêda ferman hate e'lamkirinê, cinyazê her dehe kur'êd Haman hatine darxistinê. ¹⁵ Cihûyêd Sûsayêda çardehê meha Adarê jî civîyan û Sûsayêda sêsid merî kuştin, lê dest nedane hebûka wan.

¹⁶ Cihûyêd mayîye qezayêd p'adşêda jî civîyan, pişt dane pišta hev, ku xwe xwey kin û ji dijmina r'ih'et bûn, ji neyarêd xwe h'eftê pênc h'ezar merî kuştin, lê dest nedane hebûka wan. ¹⁷ Ev yeka sêzdehê meha Adarê qewimî û çardehê wê mehê cihûyêd qezada r'ih'et bûn û ew kirine r'oja eşqê û şabûnê.

¹⁸ Ле щьһуйед Сусайеда сездәһ у чардәһе мәһе щьвийан йа хвә кьрһн у панздәһе мәһе р'ь-һ'әт бун у әв кьрһнә р'ожа әшқе у шабуне. ¹⁹ Ле бәле щьһуйед гөнди, кө дәр у бәстед вәкьрида дьман, әвана чардәһе мәһа Адаре щәжьһне дькьһн, чава р'ожәкә әшқе у шабуне у п'ешкеша һәвр'а дьшиньһн.

²⁰ Мордок'ай бона биранине әв йәк һьвиси у нә'мә шандьһнә һ'әму щьһуйар'а, к'ижан кө ль қә-зайед Аһ'ашверош п'адшада дур у незик дьман, ²¹ кө әвана һәр сал нава хвәда чардәһ у панздә-һе мәһа Адаре к'ьфш кьһн. ²² Чьмки ван р'ожа щь-һу жь нәйаред хвә р'ьһ'әт бун у мәһа к'әдәра ван бу шабун у шина ван жи бу р'ожа щәжьһне, кө ван р'ожа бькьһнә р'ожед әшқ у шабуне, п'еш-кеша бьдьһнә һәв у к'әсибар'а хера бькьһн. ²³ Щьһу-йа әв йәк қәбул кьр, кө иди к'аре хвә кьрьбун бь-кьрана, чь кө Мордок'ай ванр'а һьвиси. ²⁴ Чава нәйаре һ'әму щьһуйа, һамане һамьдат'айе Агаги шешьри бу, кө қьр'а щьһуйа бинә у п'ур авитьбу, ава готи п'әшк, кө ван қьр' кә у к'ока ван бинә. ²⁵ Ле гава Әстәр чу щәм п'адше, п'адше бь нә'ма ә'мьр кьр, кө әв шешьра һаманә хьраб, йа кө әви бона щьһуйа һазьр кьрьбу бе сәре ви у ви көр'ава жи дара хьһн. ²⁶ Ләма жи ван р'ожар'а го-тьһн Пурим, анәгори фә'мина хәбәра пур. Бона

¹⁸ Lê cihûyêd Sûsayêda sêzdeh û çardehê mehê civîyan ya xwe kirin û panzdehê mehê r'ih'et bûn û ew kirine r'oja eşqê û şabûnê. ¹⁹ Lê belê cihûyêd gundî, ku der û bestêd vekirîda diman, ewana çardehê meha Adarê cejinê dikin, çawa r'ojeke eşqê û şabûnê û p'êşkêşa hevr'a dişînin.

²⁰ Mordok'ay bona bîranînê ev yek nivîsî û ne'me şandine h'emû cihûyar'a, k'îjan ku li qezayêd Ah'aşwêroş p'adşada dûr û nêzîk diman, ²¹ ku ewana her sal nava xweda çardeh û panzdehê meha Adarê k'ifş kin. ²² Çimkî van r'oja cihû ji neyarêd xwe r'ih'et bûn û meha k'edera wan bû şabûn û şîna wan jî bû r'oja cejinê, ku van r'oja bikine r'ojêd eşq û şabûnê, p'êşkêşa bidine hev û k'esîbar'a xêra bikin. ²³ Cihûya ev yek qebûl kir, ku îdî k'arê xwe kiribûn bikirana, çi ku Mordok'ay wanr'a nivîsî. ²⁴ Çawa neyarê h'emû cihûya, Hamanê Hamidat'ayê Agagî şêwirî bû, ku qir'a cihûya bîne û p'ûr avîtibû, awa gotî p'êşk, ku wan qir' ke û k'oka wan bîne. ²⁵ Lê gava Ester çû cem p'adşê, p'adşê bi ne'ma e'mir kir, ku ew şêwira Hamane xirab, ya ku ewî bona cihûya hazir kiribû bê serê wî û wî kur'ava jî dara xin. ²⁶ Lema jî van r'ojar'a gotin Pûrîm, anegorî fe'mîna xebera pûr. Bona

ван һ'әму готънед ве нә'ме у өса жи бона we йәке чь кө дитън у чь кө һатә сәре ван. ²⁷ Щ'һу-йа қърар кър у әв йәка кърънә борще стуйе хwә у р'ьк'ьнйата хwә у өса жи әвед кө гъһишт'бунә ван, wәки һәр сал бе тебәр'дан ван һәр дө р'ожа анәгори нъвисар у wәхте ван к'ьфш кьн. ²⁸ Әв р'ож гәрәке қөр'нә-қөр'нә бь щәжъне нава һәр қәбиле, һәр қәзайе у һәр бажарида бенә биранине. Әв р'ожед Пуриме гәрәке нава щ'һуйада нәйенә һьлдане у биранина ван жь нава зар'ед ван дәр-нәк'әвә.

²⁹ Әстәр ханьма қиза Абихайил у Мордок'әйе щ'һу һ'әта қәwата wанда чу, wана нә'ма дөда бо-на ә'сәйикъръна Пуриме нъвисин. ³⁰ У бь готънед ә'дълайийе у р'астийе нә'мә һ'әму щ'һуйар'а һатънә шандъне, йед кө сәд бист һ'әфт қәзайед Аһ'ашwерош п'адшада дьман, ³¹ wәки ван р'ожед Пуриме wәдада к'ьфш кьн, чава кө Мордок'әйе щ'һу у Әстәр ханьме т'әми да ван. Wan жи әв йәк кърънә борще стуйе хwә у зар'ед хwә, чава р'ожи бона охърмед wанә гьранә һәwар-газийе у шине. ³² У бь ви аwайи фәрмана Әстәре т'әми-йа бона Пуриме ә'сәйи кър у әw к'ьтебеда һатә нъвисаре.

wan h'emû gotinêd vê ne'mê û usa jî bona wê yekê çi ku dîtin û çi ku hate serê wan. ²⁷ Cihûya qîrar kir û ev yeka kirine borcê stûyê xwe û r'ik'inyata xwe û usa jî ewêd ku gihîştibûne wan, wekî her sal bê têber'dan van her du r'oja anegorî nivîsar û wextê wan k'ifş kin. ²⁸ Ev r'oj gerekê qur'ne-qur'ne bi cejinê nava her qebîlê, her qezayê û her bajarîda bêne bîranînê. Ev r'ojêd Pûrîmê gerekê nava cihûyada neyêne hildanê û bîranîna wan ji nava zar'êd wan dernek'êve.

²⁹ Ester xanima qîza Abîxayîl û Mordok'ayê cihû h'eta qewata wanda çû, wana ne'ma duda bona e'seyîkirina Pûrîmê nivîsîn. ³⁰ Ê bi gotinêd e'dilayîyê û r'astîyê ne'me h'emû cihûyar'a hatine şandinê, yêd ku sed bîst h'eft qezayêd Ah'aşwêroş p'adşada diman, ³¹ wekî van r'ojêd Pûrîmê we'dada k'ifş kin, çawa ku Mordok'ayê cihû û Ester xanimê t'emî da wan. Wan jî ev yek kirine borcê stûyê xwe û zar'êd xwe, çawa r'ojî bona oxirmêd wane girane hewar-gazîyê û şînê. ³² Ê bi vî awayî fermana Esterê t'emîya bona Pûrîmê e'seyî kir û ew k'itêbêda hate nivîsarê.

10

Мордок'ай щийе һаман дьгэрэ

¹ Паше Аһ'ашверош п'адша кърэ сэр вэлет кӧ хэрщ бьдън, һ'эта эвед кӧ гьравед бэ'рада дьминьн жи. ² Бона қәват у зорайийа һ'эму кьред Аһ'ашверош п'адша у мэзънайийа Мордок'ай, кӧ чава п'адше эв бьльнд кър у эв һ'эму бь һур-гыли ль к'ьтеба биранина сэрһатийадайэ п'адше Мэдяа у Фарьстанеда ньвисар э. ³ Бэле Мордок'айе щьһу пэй Аһ'ашверош п'адшар'а йе дӧда бу у нава щьһуйада жи мэзън бу, һ'эзкьрийед гэлэк бьратийа хвэ бу, херхвазе мьләте хвэ бу у т'эма-мийа щьмэ'та хвэр'а бона э'дълайийе хэбэр дьда.

10

Mordok'ay cîyê Haman digire

¹ Paşê Ah'aşwêroş p'adşa kire ser welêt ku xerc bîdin, h'eta ewêd ku giravêd be'rada dimînin jî. ² Bona qewat û zorayîya h'emû kirêd Ah'aşwêroş p'adşa û mezinayîya Mordok'ay, ku çawa p'adşê ew bilind kir û ev h'emû bi hûr-gilî li k'itêba bîranîna serhatîyadaye p'adşê Medya û Faristanêda nivîsar e. ³ Belê Mordok'ayê cihû pey Ah'aşwêroş p'adşar'a yê duda bû û nava cihûyada jî mezin bû, h'izkirîyêd gelek biratîya xwe bû, xêrxwazê milletê xwe bû û t'ema-mîya cime'ta xwer'a bona e'dilayîyê xeber dida.